

mikroflora — biljke, koje su vidljive samo pod mikroskopom, naročito bakterije; parakazein — bjelančevina sira u koju se mijenja kazein djelovanjem sirišnog fermenta himozina; peptonizirajuće bakterije — vrsta bakterija, koje potpuno rastvaraju bjelančevine uz stvaranje neugodnog mirisa i okusa; pH (od 0—14) — reakcija (kiselo, neutralno ili lužnato stanje); putrefakcija — gnjiljenje, raspadanje; sinereza — stezanje.

Ing. Đuro Dokmanović, Zagreb

POLJOPRIVREDNE ZADRUGE NOSIOCI OTKUPA MLIJEKA

Opskrba mlijekom kod svih novopodignutih velikih mljekara već nekoliko godina je najveći problem, naročito akutan za Zagrebačku mljekaru, koja se ubraja po svome kapacitetu među najveće objekte u zemlji.

Osjetno variranje u otkupu mlijeka posljednjih nekoliko godina najbolje ilustrira slijedeća tabela:

godina	otkupljeno mlijeka	prosječni dnevni otkup
1949.	19,437.000	53.252
1950.	12,811.000	35.100
1951.	13,253.000	36.310
1952.	15,823.000	43.352
1953.	19,469.000	53.341
1954.	15,752.000	43.156
1955.	12,014.000	32.916

Dnevni otkup mlijeka posljednjih nekoliko godina, kako to prikazuje gornja tabela, kretao se u prosjeku između 30—50.000 lit, a kapacitet mljekare iznosi 100.000 litara. Uzroka niskom otkupu mlijeka prijašnjih godina ima više, a najvažniji su: niska produkcija mlijeka po jednoj kravi, nejednolika proizvodnja preko godine, loša prehrana stoke naročito zimi, otkupne cijene mlijeka, organizacija otkupa mlijeka i prodaje i drugo.

U daljnjem izlaganju osvrnut ću se na problem organizacije otkupa mlijeka u Zagrebačkoj mljekari. Još u polovici prošle godine, prije donošenja Uredbe o predaji otkupa poljoprivrednih proizvoda zadrudnim organizacijama, Zagrebačka mljekara je dala inicijativu, da se sva sabirališta na terenu sa centralnim pogonom u Zagrebu predaju zadrugama. Taj prijedlog Zagrebačke mljekare od strane nadležnih organa vlasti i zadrudnih organizacija nije prihvaćen, već je usvojeno gledište da se cjelokupni otkup preda samo zadrugama, a na jednogodišnje upravljanje i 6 konzumnih pogona, koji se nalaze u okolici Zagreba. Konzumnim sabiralištima, koja su predana zadrugama, poduzeće priznaje uz dogovorenu otkupnu cijenu proizvođaču i cjelokupnu režiju oko obrade mlijeka. Zadruge, koje su preuzele pogone, ugovorom su vezane na količinu i kvalitetu mlijeka, koje isporučuju poduzeću.

Posljednjih 6 mjeseci sklopljen je ugovor o predaji otkupa mlijeka sa 85 poljoprivrednih zadruga. Ugovori između zadruga i poduzeća uglavnom sadržavaju: otkupne cijene mlijeka, zimske i ljetne, utvrđuju se sporazumno. Zim-

ska cijena mlijeka od 1. studenoga do 1. svibnja, odnosno lipnja iznosila je 26 dinara na bazi 3,6% masti. Ljetne otkupne cijene utvrđene su na 22—23 dinara na bazi 3,6% masti. Kod određivanja cijena sudjeluje Stočarski savez NRH, kotarski zadružni savezi, središnje stočarske zadruge, poljoprivredne zadruge, organi vlasti i Zagrebačka mljekara. Posljednju godinu dana Zagrebačka mljekara plaća proizvođačima povoljne cijene, i zbog toga ovog proljeća nije bilo poteškoća u opskrbi grada Zagreba mlijekom. Na povećani otkup i proizvodnju mlijeka uz povoljne cijene znatno je utjecala i upotreba krmne smjese u prehrani stoke, koju je Zagrebačka mljekara uz cijenu od 25 Din preko poljoprivrednih zadruga prodavala proizvođačima. Preko zime i proljeća rasprodano je oko 200 vagona krmne smjese. U pogledu kvalitete mlijeka zahtijeva se najmanje masnoća od 3,2%, kiselost 7,5° SH i specifična težina najmanje 1,028. Sabirališta i zadruge bore se u najoštrijoj formi protiv kiselosti i razvodnjivanja mlijeka. Na tom polju naročito se očekuje pomoć od nedavno formiranih mljekarskih odbora pri svim pogonima na terenu i od Centralnog odbora pri mljekari Zagreb. U mljekarske odbore sabirališta izabrani su predstavnici poljoprivrednih zadruga, na kojem djeluje pogon, predstavnici središnjih stočarskih zadruga i poljoprivrednih stanica. U osnovani Centralni odbor pri mljekari Zagreb izabrano je 12 predstavnika općih poljoprivrednih zadruga, koji su ujedno i predsjednici mljekarskih odbora pri pogonima, predstavnik NO Zagreb i predstavnik Središnje stočarske zadruge kotara Zagreb. Za predsjednika Centralnog odbora Zagrebačke mljekare Zagreb izabran je predsjednik Poljoprivredne zadruge Ivanić Grad drug Bregeš Slavko, dugogodišnji mljekarski i zadružni funkcioner. Zadaća je mljekarskih odbora da ispituju, može li se povećati proizvodnja mlijeka, proširiti krmna baza, izvršiti selekciju stoke, nadalje kontrolirati muznost, određivati realne otkupne cijene, podizati kvalitetu i higijenu mlijeka, trošiti fondove za unapređenje mljekarstva, raditi oko sniženja troškova proizvodnje, te sva ostala druga pitanja, koja su u vezi s proizvodnjom, preradom i prometom mlijeka.

Zagrebačka mljekara osigurava svakoj zadruzi, koja otkupi količinu mlijeka, na koju se ugovorom obvezala 1 dinar po litri za fond unapređenja mljekarstva. Ako zadruga podbaci plan otkupa mlijeka, onda taj fond iznosi 0,50 dinara po litri. Fond za unapređenje mljekarstva je isključivo namjenski i može se trošiti samo za unapređenje mljekarstva. Dosadašnja iskustva u vezi s poljoprivrednim zadrugama govore, da je put, kojim smo pošli, dobar i pravilan. Daljnjim angažiranjem poljoprivrednih zadruga, mljekarskih odbora i Zagrebačke mljekare u budućnosti vjerujemo, da će svi problemi mljekarstva biti što pravilnije rješavani u korist proizvođača i potrošača.

Kvalitetan i dobro pripremljeni jogurt je ljeti najprikladniji mliječni napitak! Hraniviji je od konzumnog mlijeka, osvježuje i ljekovit je!

